

ten udstrakte sin lovgivende Magt. Jeg skal derfor anbefale til Thinget paa det Indstændigste at fastholde de Endringsforslag, der udsønde Folketirken fra de anerkjendte Troesssamfund.

Sjæberning: Jeg vil forsøge, om det ikke skulde være muligt at bringe denne Forhandling, der forekommer mig nu i længere Tid at have staaet stille i et meget snævert Omraade, et lille Skridt fremad. Det forekommer mig, at Betragtninger, der i alt Bæsenligt ligger udenfor denne Sag, dog have vundet et Herredømme over den, som gjør det vanskeligt at komme til nogen Afgjørelse. Vi have indblandt i denne Sag, hvad der ligger ganske udenfor den, nemlig det religiøse og det kirkelige Forhold. Her er aldeles ikke Spørgsmaal om noget religiøst Forhold, og knapt om noget kirkeligt (Hør!); jeg siger knapt om noget kirkeligt, fordi, uagtet al den Klarhed, hvormed Underviisningsministeren har vist, at Ægteffabet i Folketirken ved den Deel af Ægteffabets Slutning, som egentlig udgjør det, vi nu have vænnet os til at kalde det borgerlige Ægteffab, forrettes af Præsten, ikke som Præst, ikke som Kirken Mand, men som en verdslig Dyrigheds Tjener, saa har den ærede Minister dog ikke angivet, hvor Begrændsningen findes, hvor Præsten har fuldbyrdet denne sin Pligt som borgerlig Embedsmand, og hvor han begynder sin Pligt som Kirken Tjener. Havde han kunnet fremstille dette klart, saa vilde ogsaa jeg have sagt, at Kirken har slet intet med dette at bestille, men da han ikke har kunnet gjøre dette klart nok, saa er det vanskeligt at sige, om dog ikke Kirken og den verdslige Embedsmand er lidt blandet sammen, og om ikke det, vi her ved denne Lov skulle opnaae, netop er at finde denne Begrændsning, og slet ikke andet. — Forvirringen skriver sig for en stor Deel derafra, at da Kultusministeriet blev indrettet, saa holdt Justitsministeriet ikke fast ved det,

som var dets eneste Omraade, Herredømmet over Kirkebogen, forsaavidt som det er en Ægteffabs protokol, og lod Kultusministeriet beholde Herredømmet over Kirkebogen, forsaavidt som det var en kirkelig Bog. Var denne Adskillelse slet i rette Dieblit og havde den ærede Justitsminister været lidt raffere i at skaffe Grundloven sin rette Betydning i denne Henseende (Hør!), saa var der bleven sparet os en stor Forvirring (Ja!). Forvirringen er stor; thi den har sammenblandet hvad der er Guds Omraade, hvad der henhører til Sjælens inderste Kroge, med hvad der er en simpel Skriferforretning, og Forhandlingerne, naar jeg undtager hvad den ærede Stiller af det oprindelige Forslag og Kultusministeren have sagt, synes mig have ikke i nogen væsentlig Grad klaret Forvirringen. Jeg troer, at dersom den ærede Ordfører havde gjort sig mindre Umage for at forsvare Majoritetens Arbejde som et System, men dertil kun fremstillet det som et naturligt Hjælpemiddel, hvoraf man maatte betjene sig, indtil man kunde komme ud af de tildeels endogsaa borgerlige Forlegenheder, som der findes, saa vilde denne Sag have fundet en bedre Indgang; thi saameget troer jeg, at vi maae være komne til Enighed om, at, hvilket af alle disse tre Forslag vi end gaae ind paa, saa vil en stor Deel af de bestaaende Ulemper derved afhjælpes — Forskjellen mellem det ene og det andet Forslag ligger kun deri, at det ene indeholder Sandheder i en høiere Grad end det andet, (Grundtvig: Nei!); det ene indeholder Nødvendigheden i en høiere Grad end det andet (Grundtvig: Nei!). De, der sige, at det borgerlige Ægteffab er aldeles borgerligt og har aldeles Intet med den kirkelige Biesse at bestille, de udtale den fulde Sandhed, saaledes som Sagen er; hvorimod de, som forsøge at blande det borgerlige og det kirkelige Ægteffab sammen, komme ind paa Forvirringens og derved paa Usandhedens Oebet.